

HEÐIN BRÚ sjeiti ár

Tað var í gjár, 17. august, at okkara stóra skald, Heðin Brú, fylti sjeiti ár.

Hetta fær meg til at bera fram kvøðu til rithøvundan, sum vit føroyingar av sonnum kunnu vera ernir av, høvundin, sum hevur skrivað »Logn-brá«, »Fastatøkur«, »Føðgar á ferð«, »Leikum fagur«, »Men lívið læra«, og allar perlurnar av smásøgum, bókmentir, sum langt síðani eru vorðnar føroysk fólkaogn, og sum nú fara sigursferð sína runt um heiminn og gera Føroyar kendar á mest fjarløgðum stöðum.

Eiga vit av sonnum ikki at vera errin, tá vit vita, at Heðin Brú í dag fær brøv frá fólki á mest fjarløgðum stöðum á knøttinum, sum siga honum takk fyri tað, sum hann hevur skrivað, fólks, sum ongan gruna høvdu um, at Føroyar vóru til, fólks, sum mest av tilvild hava fingið fatur á onkra av bókunum hjá Heðini Brú, og tó tæy so hava lisið, hava tey beinan vegin sæð, at hetta er skaldskapur av besta slagi, og tæy hava hugsað sum so, at eitt land, ið kann fostra tilkitt skald, má vera vert at kenna. Heðin Brú hevur gjørt land okkara kent í fremmandum londum.

Tað hevur verið sagt og man óivað vera rætt, at eftir fólkatálinum munnu fá lond eiga so nógvir listarmenn sum Føroyar, men man tað ikki mangan vera hjá okkum eins og hjá manninum, sum grøv eftir gulli: Tá ið hann hevði grívið eina rúgvu og fór í ána at sálða sandin frá, vóru bert nokur fá gullkorn eftir í sáldinum. Vit eiga at vera feg-

in fyri gullkornini í okkara føroysku listaverkum, og í skaldskapinum hjá Heðini Brú eru mong stór og virðismikil gullkorn.

Hann eigur tær sonnu, stóru skaldagávurnar at duga at lýsa livandi menniskju. Tú hittir tey í tinni heimbygð, tú hittir tey til fjals og fjøru, tú hittir tey umborð á skipum og í bátum, og í mongum fœrum kennir tú teg sjálfvan aftur, og so eru hesi menniskju so væl-signað føroysk.

Og undir hvørjum umstøðum hevur Heðin Brú skapt skaldskap sín?

Tað hevur mangan undrað meg, at fólks, sum hava haft eitt fast arbeiði, eitt arbeiði, sum tæy hava fyrri at kunna liva, skulu hava kunnað avríkað so nógv umframt. Nógv av hesum menniskjum hava óivað lagt ov nógv fyrri, hava

overvað seg og eru fallin frá á hálvari leið — hava ikki slitið meir enn hálvan aldur. Tað er einki at ivast í, at nógv av teimum, sum hava áttikið sær eykaarbeiði, hava gjørt hetta fyrri at vinna sær eykainntøku, men hjá føroyskum rithøvundum man hetta neyvnan hava verið orsøkin. Vit eru eitt fáment fólks, og føroyskir rithøvundar munnu sjáldan hava fingið figgarliga samsýning fyrri tað, sum teir hava givið okkum.

Samstundis sum Heðin Brú rækti sitt arbeiði sum búnaðar-ráðgevni, hevur hann skrivað

bøkur sínar. Eg visti ofta, tá hann var á ferð um landið fyrri at kanna ymisk viðurskifti, ið hann sum búnaðar-ráðgevni hevði um hendi, at hann hevði skrivimaskinuna við sær, og um næturnar í koldum rúmm á ymsum gist-ingarhúsum eru nógvir stutt-søgur og nógv brot úr skald-søgnum skrivað. Og ikki vóru ferðirnar millum bygda altíð líka tespligar, vátur og gjøgnumdálkaður kom hann ofta til húsa og royndi at fáa sær innivist sum best tilbar (lesið søguna »Prædikumaður-in«).

Sum skriftmál er tað føroy-ska málið ungt og enn lítið mykt, men Heðin Brú eigur ta stóru gávu at duga at mál-bera so, at bókur hansara eru lættlisnar, samstundis sum mál-ið í teimum er røttføroyskt.

Føroyingar hava langt síð-an kannað sær Heðin Brú sum teirra stóra skald, og tað má gleða okkum øll, at hann skuldi liva tann dag, tá útheim-urin eisini gjordist varur við okkara stóra rithøvund.

Eitt stórt skald er farið um tæy sjeiti.

Hjartaliga tillukku.

Sámal Johansen.

Bretar óttast viðkan av sjómarkinum

84 prosent av fiskaveiðu Bretlands kemur frá leiðum uttan fyrri 12 mila fiskimark Stóra Bretlands

Um Ísland velur tað leið at vraka altjóða sáttmálar, verður hetta ikki at henda uttan stríð. Og hesaferð skal Ísland ikki rokna við at hetta stríð bert verður avmarkað til Bretlands. Aðrar fiskiveiðutjóðir í Vestur europá, sum hava áhugamála at varðveita í norðaru havleiðunum — serliga limalond í EEC — noyðast at taka til hvassa móttøðu.

Soleiðis verður tikið til í eini samtykt frá samtakinum hjá bretska trolaraeigarunum í samband við proklamasjónina frá nýggju íslendsku

stjórnini, sum skipað varð í juni í ár.

Samstundis sigur trolarasamtakið, at bretska fiskiúdnadurin vil taka lut í øllum ætlanum um fiskimarkini, sum verða samtykt á altjóða grundarlagi við tí fyrri eygað at varðveita fiskastovnin. Bretsku trolaraeigararnir siga smuleiðis, at teir eru til reiðar at samráðast og arbeiða móti eini varðveitan av fiskastovnum, hvørt tað so er kring Ísland ella aðrastaðir.

Vit vóna — siga teir — at ivin um fiskastovnin í hesum umráðum, verður kovdur gjøgnum eitt dygdargott altjóða samarbeiði istaðin fyrri við einvisum viðkanum.

Týðningurin fyrri bretska fiskivinnuna í samband við íslendsku fiskileiðirnar er stórur, og her er at hava í huga at havfiskiskapur breta er av hesum leiðum millum 1/6 og 1/4. her er bæði talan um tosk hýsu o. o. fiskaslog, sum verða veidd við Ísland.

Fiskifor sum veida á fjar-

leiðum, fáa millum 40 og 60 pst. av veiðini við Ísland og nokur skip — millum 135 og 139 fót — fiska bert á hesum leiðum.

Annars hevur fiskiskapurin við Ísland verið ógvuliga ymskurlur. Í 1970 var fiskiskapurin á norðshavinum so stórur, at bretar ikki fiskaðu so nógv, sum vanligt. 60 pst. av land-ingunum í Fleetwood var av íslendsleiðum. 50 pst. í Grimsby, 38 pst. í Hull, 30 pst. í Nord Shield og 14 pst. í Aberdeen.

Fléiri av hesum fiskiskipum, sum landaðu í hesum havnum eru bygd til íslandsfiskiskap. Um hesi skip ikki sleppa at fiska á hesum leiðum, verða tey noyðd at fiska á leiðum nærri Bretlandi — um tæy ikki verða lögð — og á henda hátt vildu tey trøðka tæy skip sum framanundan fiska nærri Bretlandi og fiskigrunninum har umleiðir.

Úrslitið av hesum vildi verið figgarligir trupulleikar.

Figgarjarspurningurin er tó einki eyðsýnt bert fyrri Bretland.

Men fyrri tann skuld eigur ikki at verða gloymt, at um leið 84 pst. av virðinum av tí hetta land veiðir er fingið uttanfyrri 12 milamark Bretlands, endar fráreiðingin frá bretska trolaraeigarunum.

Ólavsøka týðningarmesti minningardagur Noregs, sigur Martin Hegdal

Í Norges Handels og Sjøfartstidende verður skrivað 26. juli 1971:

Hvorfor flagger vi Olsokdagen - 29. juli?

Jo, fordi vi dermed minnes det vigtigste som har hendt i vårt land i hele vår tusenårige historie.

Når minnedagen for noe så betydningsfullt er knyttet til den omstridte kong Olav Haraldsson, som foruten å kalles den hellige også omtales den som hard og grusom, så er det fordi det etter hans nederlag og fall på Stiklestad 29. juli 1030, snart kom et merkbart og merkelig omslag i hans motstanderes forhold til ham og det han hadde kjempet for, kort uttrykt: en kristen enhetsstat.

I vår tid er det vanskelig å forstå Olav, og at våre fedre feiret 20. juli som vår første nasjonaldag og største kirkelege fest — og særlig den måten de feiret den på. For vi glemmer at Olav var viking-ann og selv viking fra 12 til 13-års alderen, og at hedenske og forestillinger ikke var

uttrykket med ett slag ved overgangen til kristendommen. Så må vi huske på at Olav ved misjonsbiskop Grimkells hjelp på Mostertinget i 1024 fikk vedtatt »Kristenretten«. Om dette sier prof. A. Bugge: »Olavs og Grimkells kristelige lover var ikke mindre enn en revolusjon, de forandret menneskenes seder og tilvante liv fra vugge til grave. — Derfor sommer det seg at vi også i dag feirer denne grunnleggende forandring i vårt folks liv med nasjonal og kirkelig høytidsdag.

Olsokfeiringen tiltar over hele landet, med gudstjenester, stevner, foredrag osv. foruten med de verdifulle, populære tilstelninger på Stiklestad fra 1953 og ved nasjonalhelligdommen vår fra 1963. Men dagen bør feires i alle byer og bygder, i hver menighet og kommune, ja, av hver nordmann for den er minnedagen

for det mest betydningsfulle og grunnleggende i hele vårt folks liv, vårt folks overgang fra å være et hedensk, halvbarbarisk ættesamfunn til et kristent, kultivert statssamfunn. Dette har våre myndigheter erkjent ved at 29. juli ved kongelig resolusjon av 28. mars 1928 ble offisiell flaggdag. Men er det det ovenfor nevnte bør alle som har flagg, flagge. Det er minst like så selv sagt som å flagge 17. mai! Og så håper vi at den snart blir offentlig høytidsdag! Da vil alle nordmenn vite hvorfor vi flagger på 29. juli — den viktigste minnedag i Norges historie.

Martin Hegdal.

KEYPIÐ SOSIALIN!

LESID SOSIALIN!

HALDIÐ SOSIALIN!

SOSIALURIN — altíð bestur!

Framhald frá 1. síðu. (1)

fisera felagið og seta tess limir javnsíðis við størstu h... í hesum árhundra, oman á alt ið framt var av illvilja og oyð-ing framman undan?

Ti man tað neyvnan fara at eydnast »14. sept.« og suðringi at seta kilar inn ímillum arbeiðsfólks og javnaðarrøsl-una á Tvøroyri.

Til tess stínga hógvarnir, sum torført verður at fjala, móti A.T. og tí stóra flaka-virkinum á Tvøroyri, alt ov greffliga fram úr barmid tjóð-veldismanna.

Hvor ið »Suðringur er, sum undir greinini »Gaman og álvara« roynir at sleppa sær framat til at brodera í »14. sept.« er lætt at gita. Hansara mál forræður hann eins og tað gjordi fyrri Petur apostul á sinni.

Hesin »Suðringur« hevur eisini roynt at spæla apostul ella rættari sagt moralpredi-

kantur, men syndarlaga illa royndist. Eitt Himmalbræv tað var alt, so hvary hann eins og Jónas í stórhalvabúkinum. Kemur hann aftur í aftur, verður tað neyvnan annað enn búktalara virkseini, hann fer at takast við.

»Skænk mig en blomst mens jeg lever«, átti »Suðringur« at havt lært seg, hevði hann tað, so hevði hann ikki torað at drigið hetjur fram undan grønur torvu, hetjur, sum í hv-andi livi ikki kundu nivast uttan at øsa fólks til við am-boðum og sláa teir niður. Spyr »14. sept.« hvør ið færdi tónan ann.

Tað er bert at seta eina grova yvirskrift við stórum ??, og so í næsta blaði við grátur-rødd um fryrgeving syndarar-na, vit høvdu fingið skeivar upplýsingar ella vit vóru skeivt undirrettaðir.

Jú, jú, alt bert til, segði Snoppríkkur.

Elin annar suðroyingur.